

FOTO: PEBT

Biologische grasmengsels

In het kader van het Vetabio-project werd, in een tijdelijke weide, een proef aangelegd met biologische grasmengsels met vlinderbloemigen. Zijn complexe grasmengsels beter dan een mengsel met een beperkt aantal soorten? – ANNELIES BEECKMAN, PCBT & LUC VAN DIJCK –

Het Vetabio-project stimuleert de uitwisseling van kennis en ervaring tussen biologische landbouwers in Noord-Frankrijk, Wallonië en Vlaanderen. Tijdens dit project worden verschillende proeven aangelegd omtrent biologische groenteteelt en de combinatie ruwvoederteelt-veehouderij. De kennis en ervaringen van de 9 partners en de biologische landbouwers uit het projectgebied worden gebundeld en verspreid. *Alain Lecat* gaf een overzicht van de eerste resultaten van een driejarige proef met verschillende grasmengsels.

Complexe mengsels

Gras-klover vormt de basis van het rantsoen en is ook economisch de meest rendabele teelt in de biologische melkveehouderij. Tijdelijke maaiweiden vormen meestal een noodzakelijke bron voor de voederverzorging tijdens de winter. Daarnaast kan je de wintervoorraad aanvullen met een extra snede gras-klover van grasweiden. Het merendeel van de maaiweiden bestaat uit een combinatie van kropbaar of Engels raaigras en rode klover of luzerne als vlinderbloemige.

Binnen de biologische landbouw stijgt echter de interesse voor complexe grasmengsels met vlinderbloemigen. Wat is het belang en de meerwaarde van deze mengsels? Om een antwoord te bieden

op de vragen van biologische veehouders omtrent deze grasmengsels, werden proeven aangelegd in Noord-Frankrijk en Wallonië. Men zaaide 2 tweesoortige en 6 commerciële complexe grasmengsels uit.

Waarom kiezen voor een complex grasmengsel? Complexe grasmengsels met vlinderbloemigen zouden een aantal voordelen kunnen bieden ten opzichte van de enkelvoudige combinatie van gras-klover.

Dit zijn onder meer een meer evenwichtige voederwaarde; ze zijn na het maaien makkelijker te drogen wat een betere voederkwaliteit oplevert; scheuten kunnen het hele jaar door uitlopen, vooral in de zomer; je krijgt een meer constante opbrengst per hectare over de verschillende jaren; vlinderbloemigen passen zich beter aan de bodemeigenschappen aan; ze hebben een efficiëntere stikstofbenut-

Tabel 1 Samenstelling van de uitgeteste mengsels in de Franse weidemengselproef - Vetabio

Soort	Zaaizaadhoeveelheid (kg/ha)						CA 59	Herba' Fibre + Luzerne
	Raaigras/ rode klover	Luzerne/ kropbaar	Mengsel van 9 soorten	Censier nr. 3	Bio fauche nr. 3	Bio fauche nr. 7		
Gekruist raaigras	10,0						5,0	
Engels raaigras			2,7	5,4	10,0	10,0		3,0
Italiaans raaigras				1,6				
Rietzwenkgras			1,3	1,6			3,0	9,0
Beemdlangbloem			1,3		6,0	6,0		
Rood zwenkgras					4,0	4,0		
Timotee			0,8	2,2	4,0	4,0	2,0	3,0
Kropbaar		15,0	1,3	2,2			3,0	
Rode klover	9,0		0,5	5,4				
Witte klover			0,5	3,2	2,0		3,0	
Perzische klover			0,5		2,0			
Hybride klover				2,2				
Luzerne		15,0				10,0	8,0	15,0
Rolklaver			0,5	1,3	2,0		5,0	
Hopklaver				1,3		2,0		
Totaal	19,0	30,0	27,0	27,0	30,0	36,0	29,0	30,0

Premies

Omdat de omschakeling extra kosten met zich meebrengt en de productie lichtjes daalt, voorziet de overheid in enkele premies voor biologische producenten. Zo kan je per hectare akkerland de eerste 2 jaar een premie van 600 euro krijgen. Voor blijvend weiland is dat 450 euro. Nadien dalen de premies naar 360 euro voor akkerland en 150 euro voor blijvend weiland. Na 5 jaar krijg je nog minder. De premies bedragen dan 240 euro voor akkerland en 120 euro voor blijvend weiland.

De overheid voorziet ook een subsidie voor bedrijfsbegeleiding met minimaal 3 bedrijfsbezoeken per jaar. De bedrijfsbegeleiding bij omschakeling omvat een bespreking van de huidige bedrijfsvoering, een knelpuntenanalyse en praktische voorstellen van mogelijke oplossingen. Voor de dierlijke productie houdt dit in: aankoop van dieren en het fokbeleid, kostprijs en kwaliteit van de aangekochte en zelf geproduceerde voedermiddelen en gebruikte voederteknieken, ziektebestrijding, stalling van de dieren en klimaatregeling, invulling van de arbeidsbehoefte, afzetkanalen, kwaliteit en afzetprijzen en bedrijfseconomische resultaten.

ting; je krijgt een betere beheersing van (wortel)onkruiden; er is minder kans op oplopen van de pens; de weide krijgt een natuurlijker uitzicht; en ze zorgen voor een verhoging van de biodiversiteit. Maar er zijn ook knelpunten, zoals het bewaren van het evenwicht tussen de verschillende soorten zodat de ene soort de andere niet wegconcurrert. Rode klaver en kropbaar zijn bijvoorbeeld 2 agressieve en moeilijk te combineren soorten.

8 mengsels: 2 binaire, 6 complexe

In Frankrijk werd een proef aangelegd met 2 binaire mengsels en 6 commerciële complexe mengsels die bestemd zijn als tijdelijke maaiweide gedurende 3 jaar. Tabel 1 geeft een overzicht van de samenstelling van de mengsels. De grasmengsels werden ingezaaid op 20 mei 2008 als ondervrucht bij uitstoeling van de zomerhaver (gezaaid op 11 april en geoogst als

Tabel 2 Voederwaarde eerste en vierde snede - Vetabio 2009

	VEM		VEVI		DVE		OEB	
	Eerste snede	Vierde snede	Eerste snede	Vierde snede	Eerste snede	Vierde snede	Eerste snede	Vierde snede
Raaigras/rode klaver	907	981	936	1030	86	102	17	78
Luzerne/kropbaar	920	940	953	977	92	97	45	75
Mengsel van 9 soorten	936	993	978	1048	91	102	24	67
Censier nr. 3	895	1003	921	1061	86	104	24	71
Bio fauche nr. 6	921	978	956	1028	87	101	8	69
Bio fauche nr. 7	862	916	879	946	83	93	33	66
Bio fauche nr. 59	975	997	1031	1056	99	102	54	59
Herba' Fibre	866	932	883	967	84	95	37	68

graan op 30 augustus). Er werd geen bemesting toegepast.

Tijdens de proef zal zowel de drogestofopbrengst per hectare, als de voederwaarde (VEM, DVE, ruwe celstof en verteerbaarheid) van de verschillende mengsels op verschillende tijdstippen bepaald worden. Men onderzoekt de algemene standvastigheid van de mengsels door de evolutie van het aandeel grassen en vlinderbloemigen binnen elk mengsel na te gaan. In Wallonië werd een gelijkaardige proef aan-

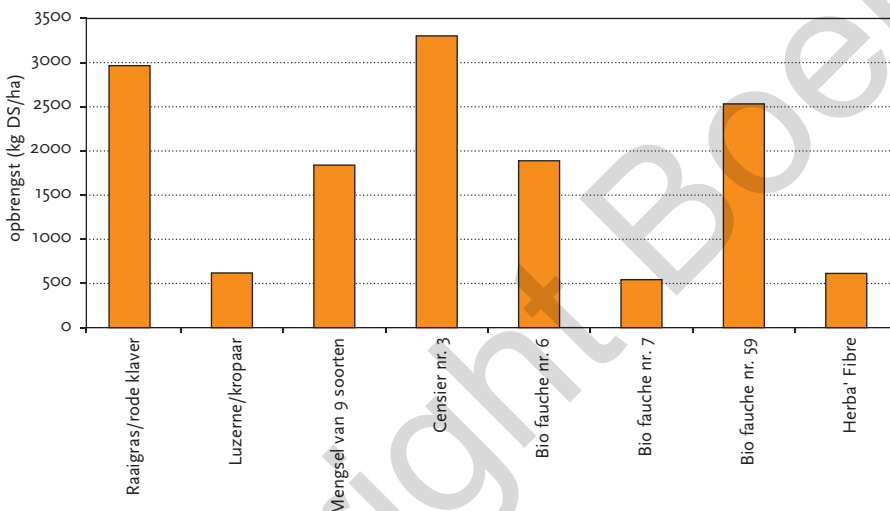
gelegd waarbij de samenstelling van de mengsels wordt nagegaan, zowel bij intensief als bij extensief weidebeheer. Enkel de resultaten van de proef in Frankrijk worden hier verder besproken.

Doordat de mengsels vroeg werden ingezaaid als dekrucht in haver kon nog een eerste najaarssnede geoogst worden. Vooral de mengsels met een groot aandeel rode en/of witte klaver (rode klaver/raaigras en Sencier nr. 3) zorgden nog voor een aanzienlijke drogestofopbrengst die als extraatje voor het winterrantsoen kon dienen. Dat blijkt uit figuur 1.

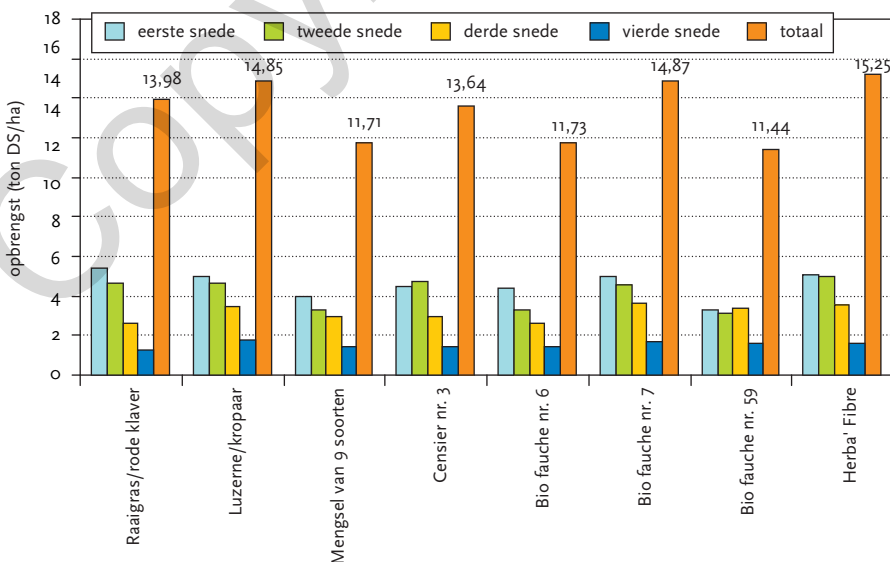
De mengsels op basis van luzerne kenden een minder snelle ontwikkeling (luzerne/kropbaar, Bio fauche nr. 7 en Herba' Fibre). De lage opbrengst bij deze eerste najaarssnede wil echter nog niets zeggen over de mogelijke opbrengst van deze mengsels het jaar daarop.

“Er bestaan geen slechte mengsels, maar enkel een slecht gebruik van mengsels”, zegt Alain Lecat. Dit blijkt ook uit figuur 2 en tabel 2. “De veehouder moet het mengsel samenstellen volgens het klimaat, de bodemeigenschappen (samenstelling, nat/droog) en zijn weidebeheer (intensief of niet, bemestingsregime, maaien of beweiden, ...). Uit de discussie bleek verder dat op een goed vruchtbare grond je niet te veel soorten in een mengsel hoeft te gebruiken. Drie soorten is genoeg. In moeilijke grond mag het wat meer zijn. Bij droog weer of suboptimale omstandigheden komt immers de kracht van een gevarieerd mengsel naar boven. Uit tabel 2 blijkt duidelijk dat er weinig verschil is inzake energiewaarde tussen de mengsels. De eiwitwaarde verhoogt, met de ontwikkeling van de klavers, wel stelselmatig doorheen het seizoen.

De conclusie uit de eerste resultaten van deze proef is dat veelsoortige mengsels het niet beter doen dan enkelvoudige gras-klaver. Vele zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren. In functie van de bodem voldoet een mengsel van 3 tot maximum 5 à 6 goed gekende soorten, waarbij ook de onderlinge samenhang tussen de gebruikte soorten van groot belang is. Wat echt doorslaggevend is als het aankomt op opbrengst en kwaliteit, dat is het mairegime. ■

Figuur 1 Opbrengst van de eerste najaarssnede 2008 - Vetabio

Figuur 2 Opbrengst in het eerste jaar - 2009 - Vetabio